

Flora Fantastica

Hoe inspireren oude prenten over de natuur de verbeelding van kinderen van nu?

In Flora Fantastica vertellen kinderen tussen de 4 en 8 jaar verhalen middels beelden en woorden, geïnspireerd op historische prenten uit ons erfgoed over de natuur; te weten oude flora boeken. Een nieuw narratief is zo ontstaan dat zich op een creatieve manier verhoudt tot de historische afbeeldingen en de relatie van de kinderen tot de natuur.

Werkwijze en totstandkoming

Vier keer zijn kunstenaars Júlia dos Santos Baptista, verhalenverzamelaar Michael Driebeek van der Ven en initiatiefnemer Annet Breure samengekomen met de kinderen: 'Elke keer begonnen we met kijken naar een oude plaat uit een kruidboek of flora. Hier hebben we een klein beetje over verteld maar vooral veel open vragen bij gesteld, zodat de kinderen vrij konden interpreteren. Vervolgens hebben zij met verschillende technieken hun eigen afbeelding gemaakt en daarbij hun verhaal verteld. Hun werk komt dus voort uit wat ze zien en hun eigen associaties. Vanzelfsprekend bevolken allerlei elementen uit hun belevingswereld de verhalen, niet alleen planten, maar ook dieren, monsters en zelfs YouTube passeerden de revue. Interessant is dat de directe omgeving in een aantal gevallen een rol krijgt in de verhalen: de gordijnen in de ruimte waar we werkten, of het kartonnen bord waarop de beeldjes werden gemaakt. Het uitgangspunt is voor elke maker hetzelfde geweest evenals de geboden materialen en toch kunnen we ons laven aan een rijkdom van verschillende expressies en vertelperspectieven.

Deze tentoonstelling

In de tentoonstelling zie je 42 originele werken van de kinderen, zij zijn voor de expositie in bruikleen gegeven door de makers. Ook zijn er vier reproducties van historische platen uit de boekencollectie van de Koninklijke Bibliotheek te zien. De originelen hiervan zijn momenteel te zien in de 'Flora Batava' tentoonstelling in Huis van het Boek.

In het geval van *De Cycklaam* en de *Flora Batava* in deze tentoonstelling vormen alle werken samen een Gesamtkunstwerk. Bij elk werk is een audiofragment te beluisteren met jouw koptelefoon/oortjes door deze aan te sluiten op jouw telefoon en met de camera van jouw telefoon de QR code te scannen of direct naar de website te gaan:

www.plantenverhalen.nl/florafantastica-den Haag

Waarom doen wij dit?

De thematische keuze om met afbeeldingen met planten erop te werken komt voort uit de behoefte de fantastische plantenwereld onder de aandacht te brengen en stil te staan bij de rol die planten in ons leven kunnen spelen. Vroeger werden planten vaker afgebeeld met nog andere elementen erbij, de botanie was nog niet helemaal losgezongen van bijvoorbeeld de medicijnkunst, theologie, mythologie en overgeleverde volkscultuur. Dit resulteerde in afbeeldingen waarop meerdere elementen staan die al dan niet symbolisch bedoeld zijn. Het zijn fantasieprikkelende afbeeldingen die een verhaal vertellen en kinderen aanspreken. We hopen dat deze tentoonstelling met de fantastische werken van de kinderen inspiratie geeft, jouw verbeelding aanwakkert en jouw band met de natuur en met erfgoed verdiept en verbreedt.

Welk verhaal wordt er verteld, welk perspectief vinden wij waardevol?

Stichting metStem die Flora Fantastica ondersteunt zet zich in voor zelfexpressie door middel van de stem en biedt podium aan stemmen die minder vaak gehoord worden in de maatschappij.

Aan Flora Fantastica deden mee:

Adriana, Ayomide, Carmel, Diya, Eadon, Eino, Emilia, Fabio, Fenna, Floria, Isabel, Livia, Mila, Moonenus, Nil, Noah, Omar, Pia, Reviaan, Rose, Tami, Tamanna, Tina, Miss Valli, Yaisen, Yara en Zhenya

Overall-concept, productie en audio-editing: Annet Breure

Curator beelden en co-productie: Júlia dos Santos Baptista

Verhalenverzamelaar en verteller: Michael Driebeek van der Ven

Met dank aan:

en in het bijzonder Patty Groeneweg en Esther van Gelder

Palm en eenhoorn

Wat doen de dadelpalm en de eenhoorn samen op een plaat? Misschien was de dadelpalm voor de maker Hieronymus Bock wel net zo mythisch als de eenhoorn, zou hij in zijn leven echt een palmboom hebben gezien? Vroeger was de associatie van een palm en een eenhoorn gebruikelijker, nu konden de kinderen daar zelf iets op bedenken. Ze kwamen met heel veel ideeën over wat de eenhoorn bij de dadelpalm deed en waar hij na deze scène bij de palm naartoe zou gaan. Als vanzelf kwamen er elementen in de werken van de kinderen naar voren die kunnen refereren aan de bestaande mythologie en geschiedenis rond deze plaat. Zou het komen door een collectief geheugen, of door onze eigen associatieve geest?

De bijdragen aan het verhaal komen van: Moonenus, Ayomide, Eadon, Carmel, Tami, Rose, Adriana, Reviaan, Noah, Omar & Tamana.

Cyclaam

Uit het boek 'Nauwkeurige beschrijving der Aardgewassen', door Abraham Munting, uitgegeven in 1696. Reproductie.
(Collectie KB nationale bibliotheek, KW559B29)

en *Bijzondere aardgewassen*, 2023

Afdrukken van gedroogd planten met gouache-glutofix en kleurpotlood op aquarelpapier

Makers: Carmel, Eadon, Emilia, Floria, Isabel, Livia, Noah, Tina, Yara, Zhenya

Welke planten komen in boeken terecht? Wat is er zo bijzonder aan die planten? Wat kunnen ze allemaal? In dit werk is de cyclaam van Munting het startpunt geweest voor het werk van de kinderen. Samen vormen ze het boek met bijbehorend audioverhaal. Het verhaal hoort niet specifiek bij bepaalde pagina's, maar geeft, terwijl je bladert, een indruk van de ideeën die tot dit werk geleid hebben. Hoor welke bijzondere wezens, planten en anderen, de pagina's en de geesten van de makers bevolken.

De wijsheden tussen de pagina's in zijn door verhalenverzamelaar Michael gedestilleerd uit de gesprekken met de kinderen aan de hand van hun werk. De planten waarmee geprint is kwamen ook tussen pagina's vandaan, zo sluiten vorm en inhoud mooi op elkaar aan in dit werk.

Flora Batava

Uit de Flora Batava, door J. C. Sepp & zoon uitgegeven in 1800.

Reproductie.

(Collectie KB nationale bibliotheek, T423_dl_001)

Diverse materialen, collagetechniek

Makers: Carmel, Eadon, Eino, Emilia, Fenna, Floria, Miss. Valli,
Moonenus, Yaisen, Yara, Zhenya

2023

In dit werk is de historische afbeelding uit de Flora Batava opgenomen in de collagewerken en vormt alles samen een gelaagde wereld waar je van alles in kunt ontdekken. In de besloten kijkdoos kunnen we ons helemaal in de verbeelding van de kinderen wanen. Het bijbehorend audiowerk is ook gelaagd opgebouwd.

De Flora Batava is het eerste overzichtswerk van wilde planten in Nederland. Het is prachtig geïllustreerd en bestaat uit 28 delen die tussen 1800 en 1934 verschenen. Die planten zijn door vele mensen gezocht en onderzocht. Helemaal voorin het eerste deel staat een gravure van drie kinderen tussen de planten, deze plaat hebben wij gebruikt als uitgangspunt om met de kinderen van Flora Fantastica te werken. Wat zouden de drie kinderen tussen de planten doen? Wat zou dit werk ons te vertellen hebben?

Fantastische wezens

Spinnen en mieren uit *Metamorphosis insectorum Surinamensium* door Maria Sibylla Merian, uitgegeven in 1705. Reproductie.
(Collectie KB nationale bibliotheek, KW1792A18)

Toen Maria Sibylla Merian na een reis in Suriname terugkwam in Nederland en haar tekeningen deelde, geloofde niet iedereen dat ze dit soort dieren echt had gezien. Had ze het verzonnen? De kinderen keken eens goed en zagen hoe groot de spinnen zijn en dat er allemaal gaatjes in de bladeren van de guavaboom zitten. Er lopen heel veel mieren rond en er is zelfs een witte bloem aan de boom. Een boom die je voor het eerst ziet mag je een naam geven, de kinderen noemden de boom 'Saya Luna'. Geïnspireerd door dit verhaal maakten ze zelf ook een fantastisch wezen, soms half plant-half dier.
